

Specialiștii în sex

M-me de Merteuil și vicontele de Valmont, eroii romanului *Legături primejdioase* de Choderlos de Laclos, sunt doi libertini al secolului al XVIII-lea, care fac din activitatea sexuală domeniul lor de expertiză. Spre deosebire de Casanova, contemporanul lor, care era animat de un entuziasm autentic pentru relația carnală, cei doi au nevoie să-și biciuie imaginația, ca să se poată excita. Pentru ei, sexul nu poate fi pur și, mai ales „dur“, dacă nu se combină cu jocurile de putere. A cuceri înseamnă a umili, a interveni în scara de valori a celuilalt, pentru a o altera. Pe Valmont îl provoacă, nu farmecul, ci virtutea soției președintelui de Tourzel. Nevinovăția tinerei Volanges, bine fortificată de o solidă educație religioasă, este cea care-i stârnește dorința. Specialiștii folosesc sexul pentru a corupe, nu pentru a (se) bucura.

La începutul piesei *Cvartet* de Heiner Müller, bazată pe romanul lui Laclos, îi vedem pe Merteuil și Valmont ca pe doi cinici dezabuzați, între care orice relație posibilă a fost deja consumată.

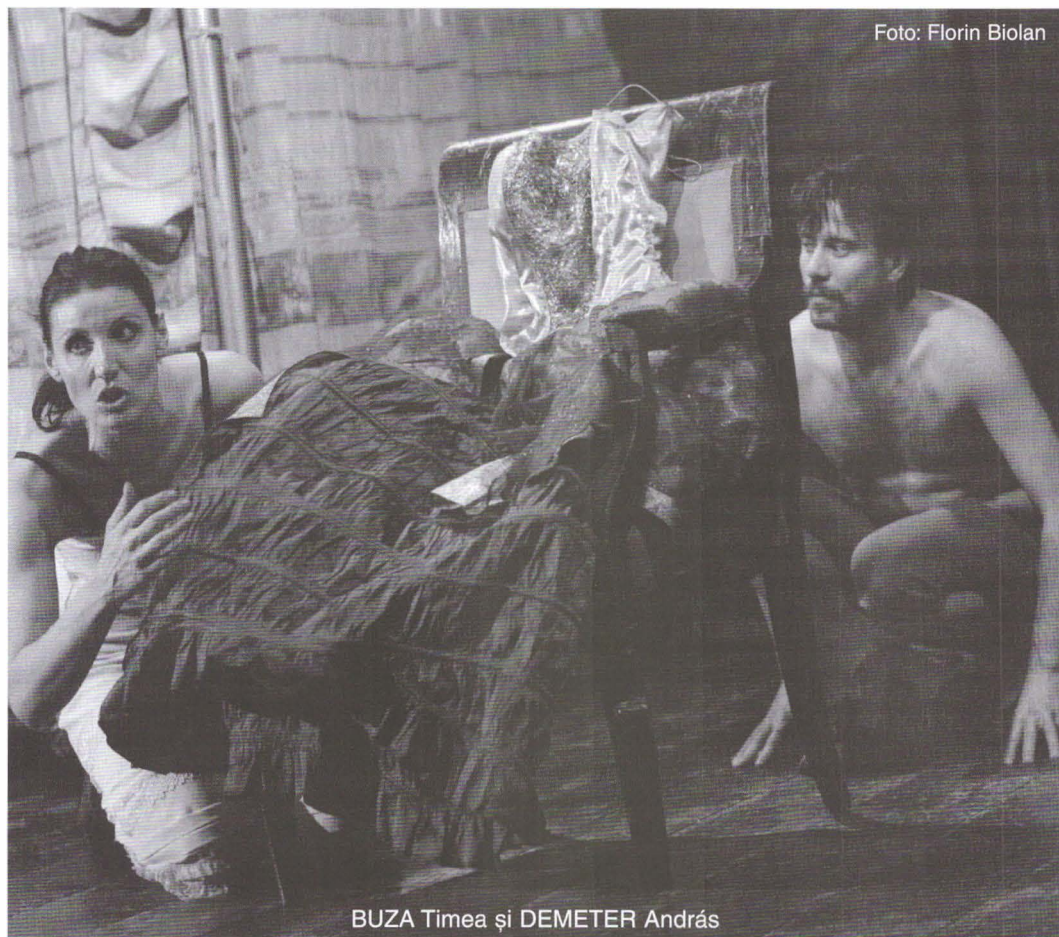

Foto: Florin Biolan

Jignită de indiferența vicontelui, care-și mănâncă neglijent omleta, ignorându-i prezența, femeia are ideea unui joc periculos, capabil să le provoace un fior nou. Îi incită pe bărbat să-și asume identitățile femeilor pe care urmează să le cucerească, ea rezervându-și rolul cuceritorului mascul. Cei doi joacă, pe rând, atât propriile roluri, cât și pe cele ale femeilor-prăzi, absente de pe scenă, formându-se, astfel, un incitant cvartet. Va câștiga cel care reușește să se păstreze mai detașat de identitatea asumată. Pierde Valmont, deoarece ajunge să uite de sine, în ipostaza feminină, care-l prinde. Având un mai bun autocontrol, în spiritul paradoxului lui Diderot, Merteuil se dovedește mai puternică, distrugându-și, în cele din urmă, partenerul.

Spectacolul regizat de Tompa Gábor descifrează cu rigoare și claritate mesajul piesei, adăugându-i câteva ingrediente grotești. Decorul Carmencitei Brojboiu este astfel conceput încât să sublinieze derizoriul unei mize exclusiv sexuale. Ea concepe o rochie de epocă, cam jalnică și incomodă, pe care Demeter András. în rolul lui Valmont, o tot îmbracă și iar o dezbracă, nu fără dificultăți, pentru a-și sublinia transsexualizarea temporară. La deghizamentul lui, se adaugă o perucă voit ridicolă și pantofiori feminini. Scenele de sex utilizează *dildo*-uri caraghioase, în genul celor concepute drept cadouri nostime: cingătoare cu organ masculin atașat, purtată peste sutană; o mască de *Mickey Mouse* completată cu un falus erect, ca o trompă de elefanțel.

Aceste elemente comice tulbură reflecția identitară, pe care autorul o ia cât se poate de în serios. Să experimentezi, ca bărbat, senzațiile unei femei poate dăuna grav sănătății, dacă nu există destulă stăpânire de sine. Astăzi, este curent să-ți asumi o ciber-identitate de împrumut, pentru a agrementa o relație sexuală virtuală, iar filmul *Closer* al lui Mike Nichols este un bun exemplu. Tastând claviatura calculatorului, îți poți construi cu ușurință și fără risc o imagine convingătoare, de gen opus celui care ți-a fost dat. În vremea când Heiner Müller a scris piesa, jocul respectiv era mai dificil și mai periculos.

Dacă, la început, lehamitea arborată de Demeter András îi dă acestuia o prestață de mascul, actorul evoluează repede către starea în care se arată dominat de puterea superioară a partenerei. Buza Timea este o Merteuil care-și poartă ipostaza masculină cu eleganță și nonșalanță. Ea câștigă ușor ascendentul asupra lui Valmont, astfel încât deznodământul este puțin cam prea previzibil. De altfel, vocea lui Demeter András este deseori acoperită de textul traducerii rostite la cască, în timp ce vocea ei se aude mereu bine.

Deși puțin depășită de mijloacele actuale ale tehnologiei informației, care permit posibilități mai extinse și mai sigure pentru jocurile sexuale identitare, piesa oferea, la vremea ei, o propunere insolită, articulată într-o construcție ingenioasă, remarcabilă. Spectacolul șovăie între seriozitate și persiflare, iar calibrul diferit al actorilor îi micșorează impactul emoțional și intelectual.

Teatrul Saltimbanc, Teatrul Maghiar din Cluj, Teatrul Nottara, Teatrul Tineretului METROPOLIS – Cvartet de Heiner Müller. Regia și ilustrația muzicală: Tompa Gábor. Scenografia: Carmencita Brojboiu. Distribuția: Buza Timea (*Merteuil*), Demeter András (*Valmont*). Data reprezentației: 10 decembrie 2006.